

Bruselj, 5.6.2019
COM(2019) 500 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU SVETU,
SVETU, EVROPSKI CENTRALNI BANKI, EVROPSKEMU EKONOMSKO-
SOCIALNEMU ODBORU, ODBORU REGIJ IN EVROPSKI INVESTICIJSKI BANKI**

Evropski semester 2019: priporočila za posamezne države

1. UVOD

Evropsko gospodarstvo že sedmo leto zapored raste. V obdobju Junckerjeve Komisije so se naložbe vrnile na ravni pred krizo; številke glede zaposlenosti so dosegle najvišje ravni, odkar se beležijo, javni dolg pa se je skupno zmanjšal.

Evropsko gospodarstvo bo letos in naslednje leto še naprej raslo, vse države članice pa bodo kljub manj ugodnim razmeram beležile pozitivne stopnje rasti. Evropsko gospodarstvo so v preteklem letu prizadeli globalni dejavniki, povezani s stalnimi trgovinskimi napetostmi, povečano negotovostjo in precejšnjim zaostrovanjem mednarodnih finančnih razmer ob prelomu leta. Domače povpraševanje bi moralo biti še naprej glavno gonilo gospodarske rasti v tem in prihodnjem letu, podprto z nadaljnjim povečanjem zaposlenosti in dohodkov, nizkimi stroški financiranja in podpirajočimi davčnimi ukrepi v nekaterih državah članicah.

Učinkovite strukturne reforme, ki jih spremljajo dobro usmerjene naložbene strategije in odgovorne fiskalne politike, še naprej zagotavljajo uspešen recept za modernizacijo evropskega gospodarstva. Priporočila za posamezne države, sprejeta v okviru evropskega semestra, zagotavljajo smernice za države članice, da se ustrezno odzovejo na vztrajne in nove izzive ter uresničijo skupne ključne strateške cilje. V okviru evropskega semestra je ključnega pomena, da se še naprej zagovarja „tvorni trikotnik“, ki zajema spodbujanje naložb, izvajanje učinkovitih reform, ki spodbujajo trajnostno in vključujočo rast, ter preudarne fiskalne politike. Priporočila za posamezne države vključujejo tudi smernice glede krepitve uspešnosti in upravljanja ekonomske in monetarne unije, odpornosti gospodarstev euroobmočja v skladu s priporočilom iz leta 2019 o ekonomski politiki euroobmočja¹ ter izboljšanja socialne konvergenca v skladu z evropskim stebrom socialnih pravic.

Šibkosti v svetovni rasti krepijo potrebo po nenehnem reševanju strukturnih izzivov gospodarstev EU. Odločnejše izvajanje reform in prednostna razvrstitev reform sta ob naraščajočih ekonomskih tveganjih in negotovostih ključnega pomena za krepitev odpornosti in potenciala rasti naših gospodarstev. To vključuje povečanje učinka in obsega inovacij ter zagotavljanje kakovosti spretnosti in znanj ter njihove ustreznosti za trg dela. Spodbujanje socialne vključenosti, zaščita in spodbujanje naložb ter povečanje kakovosti javnih financ so ključnega pomena za blažitev učinkov počasnejše rasti na zaposlovanje in neenakost. Upočasnitev gospodarskega zagona kaže tudi na potrebo po bolj simetričnem ponovnem uravnoteženju v euroobmočju. Države članice bi morale še naprej izboljševati vzdržnost javnih financ, zlasti v primeru visokega javnega dolga. Hkrati bi morale države članice z razpoložljivim fiskalnim manevrskim prostorom in nizkimi ravnmi naložb te izkoristiti za podporo potencialu rasti. Krepitev enotnega trga in izboljšanje dopolnjevanja med politikami enotnega trga in nacionalnimi strukturnimi reformami bosta prispevala k povečanju produktivnosti in odpornosti gospodarstva EU. Na svetovni ravni prenovljena strategija EU glede Kitajske izpostavlja pomembne priložnosti za ustvarjanje delovnih mest in rast v Evropi².

Naložbe in reforme se morajo izvajati vzporedno. Komisija si s tem svežnjem prizadeva zlasti zagotoviti, da bodo naložbe in reforme še naprej usklajene, ter ponuditi skladnejši

¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5097-2019-INIT/sl/pdf>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019JC0005&from=EN>

politični okvir. V skladu z razširjeno analizo, ki jo je Komisija opravila v poročilih za posamezne države, glede naložbenih potreb in ozkih grl, s katerimi se srečujejo posamezne države članice, se priporočila za posamezne države za leto 2019 bolj osredotočajo na naložbe.

Čeprav sredstva EU ne morejo pokriti vseh naložbenih potreb, pa nudijo znatne možnosti za zapolnitev konkretnih naložbenih vrzeli, opredeljenih v priporočilih za posamezne države. Finančni programi EU, kot so InvestEU, Instrument za povezovanje Evrope, Obzorje Evropa in skladi kohezijske politike, nudijo pomembne priložnosti, saj omogočajo učinkovito strateško povezavo med evropskim semestrom in financiranjem EU za obdobje 2021–2027, kot je določeno v predlogih Komisije za naslednji večletni finančni okvir. Ključnega pomena je zlasti načrtovanje programov za naslednje sklade kohezijske politike EU. Dialog z nacionalnimi in regionalnimi organi o tem, kako bolje uporabljati evropske strukturne in kohezijske sklade³ na nacionalni ravni v obdobju 2021–2027, se je šele začel, priporočila za posamezne države pa skupaj s poročili o državah zagotavljajo analitičen okvir za uspešno načrtovanje programov.

2. GOSPODARSKI OBETI, SPLOŠEN NAPREDEK PRI REFORMAH IN ODPRAVLJANJE NERAVNOTEŽIJ

Po pričakovanjih bo gospodarstvo Evropske unije letos in naslednje leto še naprej raslo, čeprav počasneje. Pričakovana upočasnitev gospodarske rasti v letu 2019 je deloma posledica precejšnjih negativnih vplivov zunanjega okolja na izvozno usmerjene sektorje. Nekateri dejavniki, značilni za posamezne države in sektorje (npr. v avtomobilski industriji), so vplivali tudi na proizvodne številke v nekaterih velikih evropskih gospodarstvih. Negotovost domačih politik in razveljavitev reform sta vplivala na zaupanje in obete za rast v nekaterih državah. Pričakuje se, da bodo dodatna delovna mesta, skupaj z zmerno rastjo plač za zaposlene, podpirala potrošnjo in gospodarsko aktivnost, medtem ko negotovost glede gospodarskih obetov še naprej negativno vpliva na zaupanje. Naložbe naj bi se še naprej povečevale, vendar počasneje zaradi manj ugodnega zunanjega okolja in negotovosti v zvezi s trgovinskimi politikami. Na splošno bi morali v nekaterih državah članicah ugodni pogoji financiranja in podporni fiskalni ukrepi še naprej ohranjati rast domačega povpraševanja.

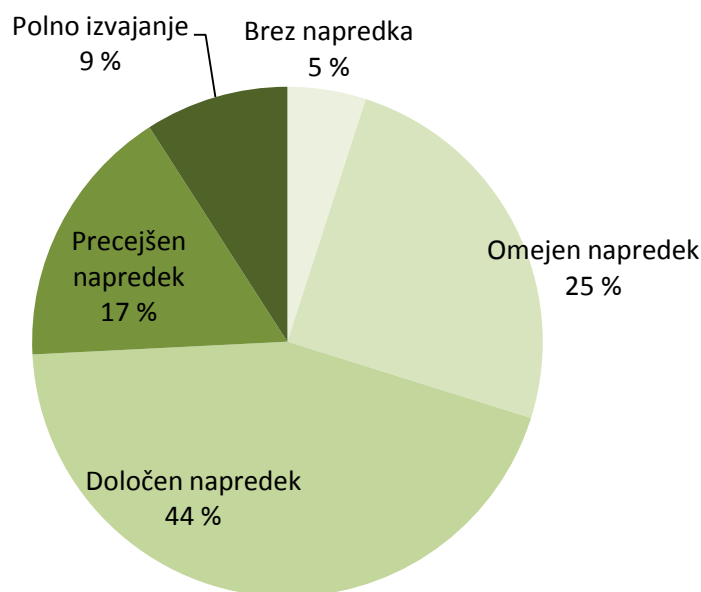
Medtem ko so se temelji v zadnjih letih znatno izboljšali, moramo še naprej izboljševati odpornost in potencial rasti evropskega gospodarstva. Bistveno je povečati potencialno rast in okrepiti fiskalni manevrski prostor, da se bodo ublažile posledice negativnih gospodarskih šokov v prihodnosti. Glede na znatna in medsebojno povezana tveganja, ki spremljajo gospodarske obete, je treba okrepiti prizadevanja za obravnavanje strukturnih izzivov in slabosti, ki bi lahko prišli v ospredje ob upočasnitvi gospodarskega zagona. Spodbujanje in zaščita naložb v izobraževanje ter spretnosti in znanja, kakovostno infrastrukturo in inovacije bosta sočasno okrepila potencial rasti naših gospodarstev ter podprla skupno povpraševanje. V tem kontekstu je ključnega pomena tudi spodbujanje spoštovanja pravne države, zlasti neodvisnih pravosodnih sistemov in trdnih protikorupcijskih okvirov. Kar zadeva javne finance, bi morale države z visokim dolgom izvajati politike, ki povečujejo fiskalne blažilnike in zagotavljajo vzdržno zmanjševanje visokega dolga. Hkrati je pomembno, da se fiskalni manevrski prostor, kjer obstaja, uporabi zdaj. Posebno pozornost je treba nameniti prijaznosti odhodkov in davčnega sistema do rasti ter njihovim prerazdelitvenim učinkom v vseh državah članicah. Bolj simetrično ponovno uravnoteženje v

³ Skladi kohezijske politike EU so Evropski sklad za regionalni razvoj, Evropski socialni sklad plus in Kohezijski sklad.

celotnem euroobmočju bo omejilo negativen učinek razdolževanja na rast in zagotovilo, da bo naša gospodarska uspešnost manj odvisna od zunanjega povpraševanja.

Več kot dve tretjini priporočil za posamezne države, izdanih do leta 2018, je bilo izvedenih vsaj z „določenim napredkom“ (glej sliko 1). Izvajanje različnih priporočil, dogovorjenih z državami članicami od leta 2011, poteka stabilno. V nekaterih primerih obstajajo dokazi o nazadovanju pri elementih pomembnih reform, sprejetih v preteklosti. Večina napredka je bila dosežena na področju finančnih storitev, sledi pa mu napredek pri zakonodaji, ki ureja delovna razmerja in varstvo zaposlitve. Še posebej počasen pa je bil napredek na področjih razširitve davčne osnove, zdravstvene oskrbe in dolgotrajne oskrbe ter konkurence na področju storitev.

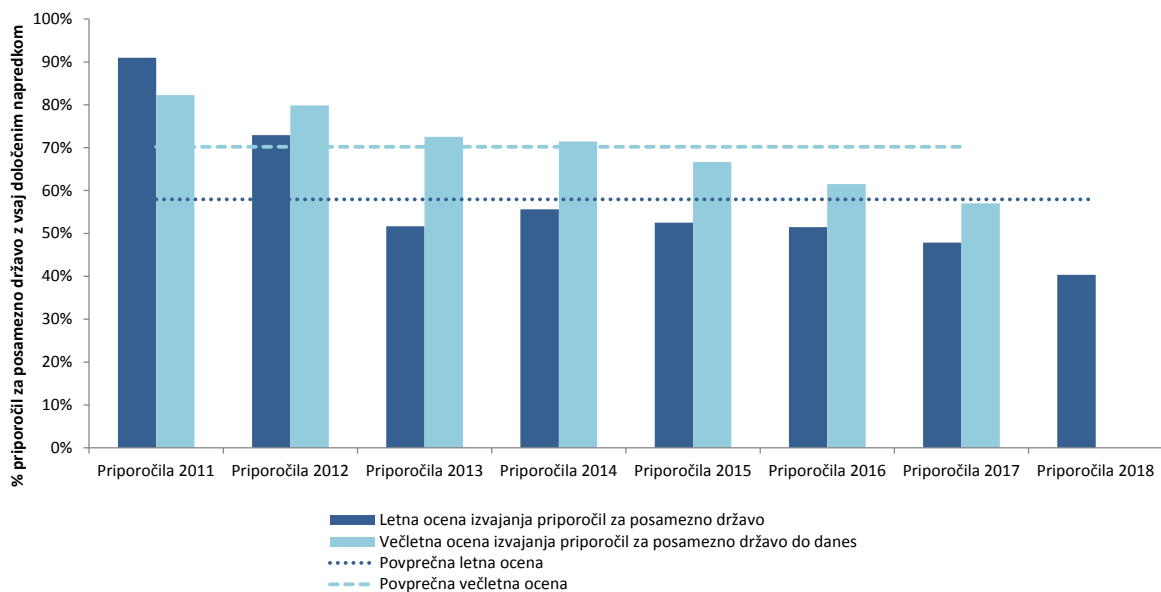
Slika 1: Trenutna raven izvajanja priporočil za posamezne države iz obdobja 2011–2018

Opomba: Večletna ocena obravnava izvajanje od sprejetja priporočil do objave tega sporočila maja 2019. Celovita ocena izvajanja priporočil za posamezne države, povezanih s fiskalno politiko, vključuje skladnost z zahtevami Pakta za stabilnost in rast.

Z vidika letnega napredka pri izvajanju reform so države članice dosegle vsaj „določen napredek“ pri 4 od 10 priporočil, ki so bila nanje naslovljena julija 2018 (glej Sliko 2). To je slabše kot v prejšnjih letih. Od ocene, ki je bila opravljena februarja v okviru poročil o državi, s skupnega vidika ni bil dosežen znaten nadaljnji napredek pri reformah. Vendar to ne kaže razlik med državami članicami in področji politike. Izvajanje reform je še naprej močno na področju finančnih storitev, čeprav je napredek nekoliko počasnejši v primerjavi z ambicioznimi ukrepi, ki so bili sprejeti takoj po krizi. Napredek ostaja počasen pri izvajanju priporočil o razširitvi davčne osnove in krepitvi konkurence na področju storitev. Glede na preostale gospodarske in socialne izzive ter negativna tveganja za uresničitev gospodarskih obetov je okrepljeno izvajanje reform ključnega pomena za povečanje odpornosti gospodarstev EU.

Slika 2: Izvajanje priporočil za posamezne države: letna ocena za vsako leto od leta 2011 v primerjavi z izvedbo do tega trenutka

Opomba: Večletna ocena obravnava izvajanje od sprejetja priporočil do objave tega sporočila maja 2019. Za leti 2011 in 2012 je težje primerjati letno in večletno oceno zaradi različnega ocenjevanja kategorij priporočil za posamezne države.

Napredek pri odpravljanju makroekonomskih neravnotežij se nadaljuje, vendar je potrebno nadaljnje ukrepanje politike. Nekaterne države članice še naprej beležijo zgodovinsko najvišje ravni zasebnega in javnega dolga, kar zmanjšuje manevrski prostor za obvladovanje negativnih šokov. V nekaterih drugih državah članicah se opazajo znaki možnega pregrevanja, kar je povezano z dinamično rastjo cen stanovanjskih nepremičnin in zviševanjem stroškov dela na enoto. Ponovno uravnoteženje zunanjih položajev še vedno ni končano. Medtem ko so bili visoki zunanji primanjkljaji odpravljeni, pa več držav še vedno beleži visoke presežke na tekočem računu kljub nekaterim skromnim znakom prilagajanja. Visok presežek na tekočem računu euroobmočja ostaja na splošno nespremenjen, kar na eni strani kaže, da skupno domače povpraševanje zaostaja za gospodarsko dejavnostjo, na drugi strani pa na boljši konkurenčni položaj s stabilnim izvozom. Za nadaljnje uravnoteženje so potrebni različni ukrepi. Države članice s primanjkljaji na tekočem računu ali visokim zunanjim dolgom morajo ohraniti izboljšanja konkurenčnosti, države članice z velikimi presežki na tekočem računu pa bi morale okrepiti pogoje, ki podpirajo višjo rast plač in naložbe. V vseh državah članicah so ukrepi za izboljšanje produktivnosti in povečanje naložb ključnega pomena za spodbujanje višje potencialne rasti.

3. KLJUČNI CILJI PRIPOROČIL ZA OBDOBJE 2019–2020

Splošni cilj priporočil je spodbuditi države članice, da povečajo svoj potencial rasti z modernizacijo svojih gospodarstev in nadaljnjo krepitvijo njihove odpornosti. Glede na pričakovano upočasnitev rasti bi morale vse države članice dati prednost reformam, katerih cilj je trajnostna in vključujoča rast. Poleg tega vse bolj digitalizirana in globalizirana gospodarstva zahtevajo pametnejše naložbe v ustrezno infrastrukturo, inovacije, izobraževanje ter znanja in spretnosti. Digitalizacija, spremembe na trgu dela in staranje

prebivalstva ter vse večja ekološka ozaveščenost gospodarstva zahtevajo dodatna prizadevanja za podporo ustvarjanju kakovostnih delovnih mest in zagotavljanje vzdržnih, zadostnih in vključujočih sistemov socialnega varstva.

Nacionalni socialno-ekonomski trendi prikrivajo regionalne razlike, ki so v nekaterih državah precejšnje. Če pogledamo v preteklost, koristi gospodarske rasti niso bile enakomerno porazdeljene med regijami. Kar zadeva prihodnost, pa je treba upoštevati, da socialno-ekonomski izzivi prihodnosti ne vplivajo enako na vse dele družbe. Zato so na podlagi ugotovitev iz poročil o državah za leto 2019 v letošnjih priporočilih po potrebi navedene regionalne in teritorialne razlike. Cilj je bolje opredeliti specifične naložbene potrebe in spodbujati hitrejšo gospodarsko in socialno konvergenco s pomočjo tistih naložb, ki se bodo v obdobju 2021–2027 sofinancirale iz skladov kohezijske politike EU.

Vse večje negotovosti na svetovnih trgih poudarjajo pomen enotnega trga. Dobro delovanje enotnega trga je bistveno za zagotavljanje visokokakovostnih vložkov podjetjem po konkurenčni ceni ter omogočanje dostopa do velikih in likvidnih trgov za ponudnike blaga in storitev iz EU. Sorazmerno nižja stopnja integracije na trgih storitev je bila v preteklosti sicer deležna pozornosti, vendar so bile reforme pogosto prepočasne. Oportunitetni stroški nezadostnega integracije na trgih storitev se povečujejo in ti stroški se prelivajo na države članice. Poleg tega so na nekaterih področjih trgov blaga možne izboljšave, zlasti pri vzajemnem priznavanju. Oblikovanje resnično enotnega trga za kapital v Evropi z unijo kapitalskih trgov bo z diverzifikacijo dostopa do financiranja za podjetja povečalo zmožnost finančnega sistema za obvladovanje šokov ter spodbudilo nove priložnosti za naložbe. Za konsolidacijo enotnega trga so potrebna dodatna prizadevanja za reforme na ravni držav članic, da se bo dosegel napredek pri njegovem digitalnem, energetskem, kapitalskem in prometnem povezovanju. Italiji se na primer priporoča, naj izboljša kakovost svoje infrastrukture, pri čemer naj upošteva regionalne razlike.

Komisija je februarja 2019 v 13 državah članicah ugotovila neravnotežja. Priporočila za posamezne države je treba ustrezno obravnavati, da se bodo ta neravnotežja odpravila. Komisija je na podlagi poglobljenih pregledov ugotovila, da se 10 držav članic sooča z neravnotežji za namene postopka v zvezi z makroekonomskim neravnotežjem (Bolgarija, Hrvaška, Francija, Nemčija, Irska, Portugalska, Nizozemska, Romunija, Španija in Švedska), tri države članice pa imajo čezmerna neravnotežja (Ciper, Grčija in Italija)⁴.

- V primeru Hrvaške je bilo ugotovljeno, da neravnotežja niso več čezmerna zaradi izboljšanja gospodarskih razmer in napredka na področju politik.
- Za Grčijo se je prvič po izstopu iz programa finančne pomoči opravil poglobljen pregled, politike za odpravo neravnotežij pa se spremljajo znotraj okrepljenega nadzornega okvira za nadzor po izteku programa.
- Na Cipru obstaja kljub izboljšanim gospodarskim razmeram in nekaterim nedavnim povečanjem političnih zavez še vedno precej šibkih točk.
- V Italiji so se obeti za rast in javne finance poslabšali, nedavni ukrepi politike pa so razveljavili dele preteklih reform, vključno v zvezi s pokojninskim sistemom. Komisija je februarja napovedala, da bo pozorno spremljala zaveze, ki jih bo Italija sprejela za odpravo neravnotežij, saj bo povečanje ali zmanjšanje makroekonomskih

⁴ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropski centralni banki in Euroskupini: Evropski semester 2019: ocena napredka pri strukturnih reformah in preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ter rezultati poglobljenih pregledov v skladu z Uredbo (EU) št. 1176/2011, COM(2019) 150 final.

neravnotežij v Italiji močno odvisno od prihodnjih ukrepov politike. V zvezi s tem se v nacionalnem reformnem programu Italije za leto 2019 le delno obravnavajo strukturna vprašanja, izpostavljena v priporočilih za to državo za leto 2018, podrobnosti o maloštevilnih novih zavezah, ki jih vsebuje, ter o časovnem načrtu za njihovo izvajanje pa pogosto niso navedene. Vendar italijanska strategija reform gradi na večjih reformah, ki so že načrtovane na različnih področjih, kar kaže na splošno kontinuiteto v primerjavi s preteklimi nacionalnimi reformnimi programi.

Tako kot v prejšnjih letih se bo za vse države z ugotovljenimi neravnotežji ali čezmernimi neravnotežji izvajalo posebno spremljanje v okviru postopka v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji.

Javne finance in obdavčitev

Javni dolg se zmanjšuje, vendar je napredek po državah članicah neenakomeren. Nekatere so v zadnjih letih premalo izkoristile ugodne ciklične pogoje in nizke obrestne mere za obnovitev fiskalnih blažilnikov. Druge so dosegle stabilen proračunski položaj, ki jim zagotavlja fiskalni manevrski prostor za podpiranje naložb. Gledano skupaj je fiskalna naravnost euroobmočja v obdobju 2015–2018 na splošno ostala nevtralna, na podlagi napovedi Komisije pa naj bi v letu 2019 postala nekoliko ekspanzivna.

Javni dolg ostaja visok v več državah članicah. Vpliv staranja prebivalstva predstavlja dodatne izzive in zahteva nenehne reforme pokojninskih in zdravstvenih sistemov ter sistemov dolgotrajne oskrbe, da bi se povečale njihova učinkovitost, uspešnost in ustreznost ter ohranila njihova dolgoročna javnofinančna vzdržnost. Pokojninske reforme, katerih cilj je prilagoditev ravnotežja med delovno dobo in upokojitvijo ter podpora dopolnilnim pokojninskim prihrankom, ostajajo bistvenega pomena. Kadar je to potrebno, se je treba o reformah sistemov socialnega varstva dogovoriti čim prej, pri čemer je treba upoštevati njihov vpliv na prizadete skupine. Izkušnje so pokazale, da je ta področja najtežavneje reformirati, zato je treba postopek reform začeti čim prej. Hkrati mora že od samega začetka vključevati intenzivnejše posvetovanje z deležniki. Razveljavitvi reform se je vsekakor treba izogibati in morebitne primere razveljavitve korigirati, saj bi to lahko ogrozilo javnofinančno vzdržnost ter zmanjšalo potencial rasti in medgeneracijsko pravičnost.

Krepitev vzdržnosti javnih financ v euroobmočju in njegovih državah članicah zahteva diferencirane nacionalne fiskalne politike. Upoštevati je treba razpoložljivi fiskalni manevrski prostor in učinke prelivanja med državami. Države članice s še vedno visokimi ravnmi javnega dolga bi morale še naprej obnavljati fiskalne blažilnike. S tem bi se tudi zmanjšala njihova ranljivost za šoke ter omogočilo polno delovanje avtomatskih stabilizatorjev pri naslednji upočasnitvi gospodarske rasti. V priporočilih za posamezne države je za države članice, ki še niso dosegle srednjeročnega proračunskega cilja, določen zahtevan fiskalni prilagoditveni napor v skladu s Paktom za stabilnost in rast. Državam članicam z ustreznim manevrskim prostorom se priporoča tudi, da v okviru pravil Pakta za stabilnost in rast uporabljajo fiskalne in strukturne politike, s katerimi bodo povečale javne naložbe za podporo rasti in olajšale gospodarsko uravnoteženje.

Izboljšanje kakovosti javne porabe bi lahko povečalo zmožnost javnih financ za podporo rasti in socialne kohezije. Prehod na strukturo javnofinančnih odhodkov in prihodkov, ki daje prednost izobraževanju, zaposlovanju in naložbam, bo povečal potencial rasti. Poleg prizadevanj za ohranitev vzdržnosti odhodkov in izboljšanje učinkovitosti bi bilo zato treba nadaljevati s strukturo javne porabe, ki spodbuja rast. Pregledi porabe so pod

pogojem, da so dobro zasnovani in se dosledno izvajajo, učinkovito orodje za izboljšanje strukture javnofinančnih odhodkov, vključno z razširitvijo možnosti za produktivne in dobro usmerjene javne naložbe. Čeprav je veliko držav članic že začelo izvajati različne vrste pregledov porabe (npr. Ciper, Estonija, Luksemburg, Slovaška in Španija), še vedno obstajajo možnosti za povečanje uporabe takih postopkov, razširitev njihovega področja uporabe, izboljšanje osnovne metodologije in boljšo povezavo med pregledi in proračunskim ciklom. In končno, ker so nekatere države članice s pregledi uspešno določile področja, na katerih je treba izboljšati učinkovitost porabe, je treba te ugotovitve prenesti v ukrepe politike.

Države članice so skozi leta znatno izboljšale svoje fiskalne okvire in ti v številnih državah podpirajo izvajanje preudarnih fiskalnih politik. Vendar morajo številne države članice nadaljevati reforme, da bi vzpostavile dobro zasnovan in učinkovit fiskalni okvir. Hrvaški in Španiji se priporoča, da okrepita svoje proračunske okvire, Avstrija in Belgija morata dodatno izboljšati svoje ureditve fiskalnega usklajevanja, na Poljskem pa je potrebna nadaljnja krepitev proračunskih postopkov. Hkrati so se reforme v drugih državah članicah ustavile in potreben je nov zagon za oživitev reformnih prizadevanj. Poleg tega je ključnega pomena, da države vsepovsod in ves čas ostanejo osredotočene na izvajanje za zagotovitev, da fiskalni okviri dosežejo cilj zagotovitve ali ohranjanja preudarne fiskalne politike.

Davčni sistemi in sistemi davčnih olajšav lahko pomagajo podpirati vključujočo rast. Dobro zasnovani davčni sistemi in sistemi davčnih olajšav lahko podpirajo zasebne naložbe in izboljšujejo poslovno okolje, spodbujajo udeležbo na trgu dela in zaposlovanje, zmanjšujejo neenakosti ter prispevajo k socialno in okoljsko vzdržnemu gospodarstvu. Ob upoštevanju tega je več držav članic prejelo priporočilo za preusmeritev davčne obremenitve v stran od dela, da bi se spodbudila bolj trajnostna gospodarska rast.

Komisija je v okviru boja proti agresivnemu davčnemu načrtovanju predstavila zakonodajne predloge, s katerimi bi postal davčni sistem preglednejši, učinkovitejši in skladnejši. Prenos zakonodaje EU in mednarodno dogovorjenih pobud v lokalne zakonodaje bo pripomogel k omejevanju praks agresivnega davčnega načrtovanja. Vendar pa vsebujejo davčni sistemi nekaterih držav članic, tj. Cipra, Madžarske, Irske, Luksemburga, Malte in Nizozemske, elemente, ki jih lahko uporabljajo podjetja, ki izvajajo agresivno davčno načrtovanje.

Okvir 1. Najnoveše informacije o nadzoru v okviru Pakta za stabilnost in rast

Komisija je na podlagi ocene programov stabilnosti in konvergenčnih programov za leto 2019 sprejela tudi vrsto ukrepov v okviru Pakta za stabilnost in rast.

Komisija priporoča, da se za Španijo zaključi postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Tako nobena država članica ne bo več v korektivnem delu pakta.

Komisija je sprejela tudi poročila za Francijo, Belgijo, Ciper in Italijo na podlagi člena 126(3) PDEU, v katerih je pregledala njihovo izpolnjevanje meril glede primanjkljaja in dolga iz Pogodbe. Za Francijo bi bilo treba šteti, da trenutno izpolnjuje merila glede primanjkljaja in dolga. Za Belgijo trenutna analiza ne more z gotovostjo potrditi, ali je merilo glede dolga izpolnjeno ali ne. V zvezi s Ciprom Komisija meni, da ne bi smelo biti nadaljnjih korakov, ki bi privedli do sklepa o obstoju čezmernega primanjkljaja. V primeru Italije analiza kaže, da bi bilo treba merilo glede dolga šteti za neizpolnjeno in da je torej postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem glede dolga potreben.

Komisija Svetu prav tako priporoča, naj sprejme sklep, da Madžarska in Romunija nista sprejeli učinkovitih ukrepov v odziv na priporočilo Sveta iz decembra 2018 v okviru postopka zaradi znatnega odklona. Za Romunijo se je ta postopek začel junija 2017 po ugotovljenem znatnem odklonu v letu

2016. Za Madžarsko se je postopek zaradi znatnega odklona začel junija 2018 po ugotovljenem znatnem odklonu v letu 2017. Poleg tega je Komisija Madžarsko in Romunijo opozorila na obstoj znatnega odklona od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja v letu 2018. To je tretje opozorilo, naslovljeno na Romunijo, in drugo za Madžarsko. Komisija Svetu priporoča, naj sprejme priporočilo za Madžarsko in Romunijo, da se ustrezno odzoveta in odpravita ta znatni odklon.

Politike na področju trga dela in izobraževanja ter socialne politike

Razmere na trgu dela se še naprej izboljšujejo. Stopnja zaposlenosti v EU je rekordno visoka, brezposelnost pa je na najnižji ravni v tem stoletju. Hkrati pa obstajajo med državami, regijami in skupinami prebivalstva še vedno precejšnje razlike. Za izboljšanje delovanja trga dela se Belgiji, Bolgariji, Cipru, Finski, Grčiji, Madžarski, Irski, Sloveniji in Španiji priporočajo ciljno usmerjeni ukrepi za povečanje učinkovitosti aktivnih politik trga dela in/ali za okrepitev zmogljivosti zavodov za zaposlovanje. Poljska, Portugalska in Španija bi morale obravnavati problem velikega deleža delavcev s pogodbami za določen čas, hkrati pa spodbujati prehod na delovna mesta za nedoločen čas.

Udeležba žensk na trgu dela se še naprej povečuje, vendar neenakosti med spoloma tako pri zaposlovanju kot pri plačah ostajajo. To je pogosto posledica dejavnikov, ki odvrtaajo od dela, nezadostne ureditve za usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja ali pomanjkanja cenovno dostopnega otroškega varstva in dolgotrajne oskrbe. Priporočila glede teh težav so bila naslovljena na Avstrijo, Češko, Estonijo, Nemčijo, Irsko, Italijo, Poljsko in Slovaško.

Dostop do kakovostnega izobraževanja in usposabljanja je ključnega pomena za zagotavljanje spretnosti, znanj in kompetenc vsem državljanom, pri čemer je pomembno vseživljenjsko učenje, ki upošteva prihodnje potrebe. Naložbe v človeški kapital so ključnega pomena za spodbujanje znanjsko intenzivne, trajnostne in vključujoče rasti v razmerah naraščajočega pomanjkanja spretnosti in znanj ter njihovih neskladij s potrebami na trgu dela kot tudi spreminjajočega se delovnega okolja. Kljub temu so ravni znanj in spretnosti pri več skupinah prebivalstva še vedno nizke. Zato se številnim državam članicam priporoča, naj okrepijo in posodobijo svoje sisteme izobraževanja in usposabljanja. Bolgarija, Hrvaška, Češka, Estonija, Francija, Grčija, Irsko, Italija, Latvija, Litva, Poljska, Portugalska, Slovaška in Slovenija bi morale razmisliti o pridobivanju spretnosti in znanj, usmerjenih v prihodnost, vključno z ukrepi za spodbujanje izobraževanja odraslih. Na Belgijo, Bolgarijo, Ciper, Hrvaško, Grčijo, Litvo, Portugalsko, Romunijo in Španijo so bila naslovljena priporočila za izboljšanje prilagojenosti sistemov izobraževanja in usposabljanja potrebam na trgu dela. Španiji se priporoča tudi, naj zmanjša stopnjo zgodnjega opuščanja šolanja, Cipru, Grčiji in Latviji pa, naj povečajo zmogljivosti za poklicno izobraževanje in usposabljanje. V več državah članicah so potrebna dodatna prizadevanja za izboljšanje kakovosti in vključenosti sistemov izobraževanja in usposabljanja, s posebnim poudarkom na prikrajšanih skupinah, medtem ko bi morali Češka in Italija povečati privlačnost učiteljskega poklica.

Socialne razmere se še naprej izboljšujejo, vendar pa so vrzeli pri pokritosti sistemov socialne zaščite in dostopu do storitev še vedno prisotne. Revščina se zmanjšuje, vendar v nekaterih državah članicah ostaja visoka. V več državah članicah je izziv tudi revščina zaposlenih. Poleg tega se nekatere prikrajšane skupine, kot so invalidi in osebe z migrantskim ozadjem, srečujejo s stalnimi izzivi. Zagotavljanje ustreznega dostopa do socialne zaščite za nestandardne delavce in samozaposlene je ključnega pomena za blaginjo delovne sile in dobro

delovanje trgov dela. Bolgariji, Estoniji, Madžarski, Latviji, Portugalski, Romuniji in Španiji se priporočajo ukrepi za izboljšanje pokritosti, ustreznosti ali učinkovitosti socialne varnostne mreže, vključno s shemami minimalnega dohodka, medtem ko se Hrvaški in Grčiji priporoča dokončanje celovitejših reform socialnih nadomestil. V Bolgariji, Estoniji in na Finskem je potreben boljši dostop do kakovostnih socialnih storitev. Namen priporočila za Nizozemsko je spodbujanje ustrezne socialne zaščite za samozaposlene. Posebna priporočila za spodbujanje podpore invalidom so naslovljena na Češko in Latvijo.

V več državah potekajo reforme zdravstvenih sistemov, da bi zagotovili dostopnost do zdravstvenega varstva za vse, hkrati pa povečali njihovo stroškovno učinkovitost in vzdržnost. Države članice bi morale nadaljevati s prizadevanji, pri tem pa dajati prednost previdnemu oblikovanju celovitih ukrepov ter hitrejšemu sprejemanju in izvajanju reform nujenja zdravstvenih storitev. Za podporo in izvajanje reform zdravstvenih sistemov so pogosto potrebne dodatne naložbe. V zvezi s tem so bila na Avstrijo, Bolgarijo, Ciper, Češko, Grčijo, Finsko, Madžarsko, Italijo, Latvijo, Litvo, Malto, Poljsko, Romunijo, Slovaško in Slovenijo naslovljena priporočila za izboljšanje učinkovitosti, dostopnosti in vzdržnosti sistemov zdravstvenega varstva.

Socialni dialog je ključen dejavnik za uspešno oblikovanje in izvajanje politik. Vključevanje socialnih partnerjev in drugih deležnikov povečuje odgovornost za politike in vodi k boljšim in bolj trajnostnim rezultatom politike. Na podlagi preteklih priporočil za posamezne države so nekatere države članice povečale priložnosti za strukturiran dialog ter sodelovanje organizacij delodajalcev in sindikatov. Čeprav ni enotnega modela, ki bi služil kot referenca, je mogoče v še več državah članicah, kot so Madžarska, Poljska in Romunija, vzpostaviti boljši socialni dialog in socialne partnerje bolj vključiti v oblikovanje politik, medtem ko so na Hrvaškem in v Grčiji še vedno prisotni večji izzivi.

Naložbe, politike konkurenčnosti in izboljšano poslovno okolje za večjo produktivnost

V skladu z napredkom naložbenega načrta za Evropo, tj. Junckerjevega načrta, priprava celovitega programa naložbene politike EU ostaja ključnega pomena za sedanjo in prihodnjo rast. Od začetka izvajanja naložbenega načrta za Evropo so bila precejšnja zasebna in javna sredstva uporabljena in se še naprej uporabljajo za naložbe v vseh strateških sektorjih gospodarstva EU, kar je znatno spodbudilo rast in ustvarjanje delovnih mest. Do maja 2019 naj bi Junckerjev načrt spodbudil za skoraj 400 milijard eurov naložb in ustvaril 750 000 delovnih mest, pri čemer naj bi se število ustvarjenih delovnih mest do leta 2020 povečalo na 1,4 milijona. Poleg spodbujanja naložb je Junckerjev načrt ustvaril ustrezne strukture projektov in se osredotočil na ukrepe, s katerimi bo poslovno okolje bolj podpiralo naložbe.

Skladi kohezijske politike EU bi se morali uporabljati na optimalen način za povečanje naložb na ustreznih področjih politike. To bi moralo prispevati tudi k zmanjšanju vztrajnih razlik med regijami po EU. Glede na navedeno so v letošnjih poročilih o državah in priporočilih za posamezne države določene posebne smernice za obveščanje o načrtovanju programov skladov EU v okviru naslednjega večletnega finančnega okvira.

Letošnja osredotočenost na naložbe v analizi v okviru evropskega semestra je pripomogla k opredelitvi tistih prednostnih naložb v državah članicah, ki imajo najvišji makroekonomski učinek, ter k določitvi regulativnih in strukturnih ozkih grl, ki ovirajo dolgoročni potencial rasti. Naložbe so bile v zadnjih letih neenakomerno porazdeljene po sektorjih, državah in vrstah sredstev. Med naložbami v javnem in zasebnem sektorju še vedno obstajajo razlike: zasebne naložbe se od leta 2013 stalno povečujejo in zdaj dosegajo povprečje pred krizo, javne naložbe pa so se začele povečevati šele leta 2017. Medtem ko so

se naložbe povečale v vseh državah članicah, pa so v nekaterih državah ravni naložb še vedno precej nižje od dolgoročnega povprečja pred krizo.

Okvir: Priporočila za posamezne države glede naložb in kohezijska politika EU v obdobju 2021–2027

Evropska komisija poudarja pomembno vlogo naložb v okviru „tvornega trikotnika“ politik, ki vključuje še preudarne fiskalne politike in strukturne reforme.

V evropskem semestru za leto 2019 je povečana osredotočenost na naložbe. Priporočilo glede naložb, ki je bil dano državam članicam v tem semestrskem svežnju, operacionalizira zavezo Komisije, da bo vzpostavila močnejšo povezavo s proračunom EU, zlasti s sredstvi kohezijske politike EU za obdobje 2021–2027, pri čemer bo upoštevala regionalne posebnosti⁵.

Močnejša povezava med evropskim semestrom in skladi kohezijske politike EU bo omogočila boljše in učinkovitejše načrtovanje programov ter s tem boljše in bolj usmerjene naložbe, ki bodo dolgoročno prispevale k večji produktivnosti in rasti. Ta operativna povezava poenostavlja obstoječe postopke in zagotavlja večjo skladnost med usklajevanjem ekonomskih politik in uporabo sredstev EU brez dodatne birokracije.

Analitična podlaga evropskega semestra lahko države članice in Komisijo učinkovito usmerja v dialogu, ki vodi k načrtovanju programov skladov. V tem okviru je pojasnjeno, kako bi se morale smernice v zvezi z naložbami v okviru evropskega semestra uporabljati v postopku načrtovanja programov.

V letnem pregledu rasti za leto 2019, ki predstavlja izhodišče za evropski semester, je bilo pozvano k bolj ciljno usmerjenim naložbenim politikam v državah članicah. V letošnjih poročilih o državah iz zimskega svežnja so bile na podlagi strokovne analize najnovejših socialno-ekonomskih trendov analizirane naložbene potrebe posameznih držav, pri čemer so se poročila osredotočila na konkurenčnost sektorjev in posebno pozornost namenila potrebi po spodbujanju vključujoče ter trajnostne rasti. Po potrebi so se upoštevale regionalne in teritorialne razlike znotraj držav članic. Ta analiza potrjuje stališče Komisije o najboljši uporabi sredstev kohezijske politike EU za obdobje 2021–2027⁶, kot je bilo izraženo v prilogi k poročilu o državah (Priloga D), ki vsebuje smernice o prednostnih naložbah za te sklade. Te priloge so bile pripravljene kot pomemben prispevek k dialogu o načrtovanju programov z državami članicami. Prednostne naložbe, opredeljene v Prilogi D, so bile razvrščene v tri kategorije (potrebe, prednostne potrebe in potrebe z visoko prednostjo) na podlagi njihove pomembnosti za socialno-ekonomski in teritorialni razvoj ter ob upoštevanju zahtev glede tematske osredotočenosti, določenih v predlogih Komisije za sklade kohezijske politike EU za obdobje 2021–2027. Priloge so bile državam članicam skupaj z drugimi analitičnimi ugotovitvami iz poročil o državah že predložene, da se lahko začne dialog o načrtovanju programov naslednje generacije skladov kohezijske politike EU, katerega cilj je čim prej sprejeti dokumente o načrtovanju programov.

V tem spomladanskem svežnju Komisija predstavlja svoj predlog za priporočila za posamezne države. Priporočila za posamezne države so vsebinsko precej splošnejša od smernic za naložbe iz prilog k poročilu o državah. Priporočila se nanašajo na potrebe po reformah in naložbene potrebe celotnega gospodarstva. Obravnavajo se lahko tako s financiranjem kot z regulativnimi ukrepi. Poudariti je treba, da s sredstvi EU ni mogoče financirati vseh naložbenih potreb držav članic, vendar lahko ta sredstva pomembno

⁵ Sporočilo Komisije „Sodoben proračun za Unijo, ki varuje, opolnomoča in ščiti,“ COM(2018) 321 final.

⁶ Evropski sklad za regionalni razvoj, Evropski socialni sklad plus in Kohezijski sklad.

prispevajo k obravnavanju izzivov, opredeljenih v semestru, ob upoštevanju njihovih posebnosti (kot je tematska osredotočenost).

Priporočila za posamezne države, ki se razlikujejo po obsegu in podrobnostih, so skladna s smernicami za naložbe iz prilog k poročilom o državah, ki se osredotočajo izključno na tiste naložbene potrebe, za katere se predlaga sofinanciranje iz skladov kohezijske politike EU.

Napredek pri izvajanju naložbenih vidikov vseh priporočil za posamezne države se bo spremljal v okviru prihodnjih ciklov evropskega semestra. Spremljanje prispevka skladov kohezijske politike EU za obdobje 2021–2027 k priporočilom za posamezne države bo temeljilo na informacijah, zbranih na uveljavljenih forumih in v postopkih (letni sestanki in poročila o pregledu, nadzorni odbori).

Ovire za naložbe so še vedno prisotne po vsej EU. Na splošno regulativna ozka grla, institucionalne pomanjkljivosti in ovire za vstop, delovanje in izstop zmanjšujejo spodbude podjetij za naložbe in ovirajo prerazporejanje virov. Komisija je obravnavala in bo še naprej obravnavala regulativne in upravne ovire tako na nacionalni ravni kot na ravni EU. Pobude na ravni EU in strukturne reforme v državah članicah se medsebojno dopolnjujejo. Čeprav je bil pri obravnavi ovir za naložbe dosežen napredek tako na nacionalni ravni kot na ravni EU, so v različnih državah in področjih politike še vedno prisotne pomembne ovire. V Italiji na primer težave pri dostopu do financiranja ovirajo naložbe malih in srednjih ter inovativnih podjetij, upravne zmogljivosti in negotovost glede pravil o javnem naročanju pa omejujejo naložbe javnih organov. Med glavnimi ovirami za naložbe v Bolgariji ostajajo pomanjkanje znanj in spretnosti, institucionalne pomanjkljivosti in regulativna negotovost. Nestabilno zakonodajno okolje in nezadostna razpoložljivost ustrezno usposobljene delovne sile v nekaterih sektorjih ostajata oviri na Poljskem. Šibko poslovno okolje in dostop do financiranja sta glavni oviri na Cipru.

Za naložbe so potrebni poslovno zaupanje, predvidljivost in pravna varnost ter polno spoštovanje načela pravne države. Nekaterе države članice, kot so Avstrija, Slovaška in Slovenija, so dosegle precejšnje regulativne izboljšave, vendar še vedno obstajajo možnosti za nadaljnje izboljšave. Svetovni konkurenti prav tako izboljšujejo svoje poslovno okolje, zato je treba reforme stalno posodablјati, da se ohrani konkurenčna prednost. Regulativna stabilnost, predvidljivost in visoko kakovostne institucije, ki temeljijo na spoštovanju načela pravne države, vključno z učinkovitimi in neodvisnimi pravosodnimi sistemi, so ključnega pomena za ohranjanje naložbam prijaznega okolja. Pravna država, učinkoviti pravosodni sistemi in boj proti korupciji bodo izboljšali poslovno okolje, kar bo imelo dolgoročne koristi v obliki naložb in delovnih mest. Nekaterе države članice si še naprej prizadevajo za boj proti korupciji, vendar je vprašanje še vedno pereče v več drugih državah članicah, kar negativno vpliva na poslovno okolje in naložbe. Ključna cilja ostajata povečevanje učinkovitosti preiskav in pregona korupcije ter izboljšanje njenega preprečevanja. Češka, Hrvaška, Italija, Madžarska, Malta, Ciper in Slovaška so prejele priporočila s poudarkom na teh vprašanjih.

Učinkovita javna uprava in nadaljnja prizadevanja za zmanjšanje upravnih bremen podpirajo konkurenčnost evropskih podjetij. Upravna bremena še naprej ovirajo naložbe, inovacije in rast podjetij. Manjša in visoko inovativna podjetja imajo največ težav z bremenom in neučinkovitostjo javne uprave. Priporočila za zmanjšanje bremen in izboljšanje različnih vidikov učinkovitosti in kakovosti javne uprave, zlasti za izboljšanje učinkovitosti javnega naročanja, se letos izdala na primer Belgiji, Cipru, Hrvaški, Češki, Madžarski, Latviji, Poljski, Portugalski, Romuniji, Slovaški, Sloveniji in Španiji. S hitrejšo digitalizacijo javnih storitev se bodo zagotovile javne storitve na visoki ravni za starajoče se prebivalstvo in javnofinančne proračune, ki so pod pritiskom. Zagotavljanje dobrega gospodarskega

upravljanja z odpravo pomanjkljivosti v okvirih za boj proti korupciji in preprečevanje pranja denarja je predpogoj za dolgoročno trajnostno rast.

Pomanjkanje znanj in spretnosti ter njihova neuskklajenost s potrebami na trgu dela sta lahko pomembni oviri za naložbe. S tega vidika so naložbe v ljudi ključna dopolnitev naložbam v inovacije, raziskave in infrastrukturo, saj ponujajo pozitivne donose v smislu človeškega kapitala, lažje zaposljive delovne sile in močnejše socialne kohezije. To pa pomeni boljše in odpornejše gospodarske rezultate. Zlasti izboljšanje ravni znanj in spretnosti ter njihovo usklajevanje s potrebami na trgu dela sta ključna za povečanje produktivnosti in prilagodljivosti delovne sile. Dobro delujoči in vključujoči sistemi izobraževanja in usposabljanja lahko pomagajo preprečiti ali zmanjšati tveganja pomanjkanja znanj in spretnosti ter njihove neuskklajenosti s potrebami, ki so družbo veliko stanejo, tako z gospodarskega kot socialnega vidika, saj vodijo do zamujenih priložnosti za rast in zmanjšanja zaposlitvenih možnosti za nekatere skupine prebivalstva.

Okrepitev raziskav in inovacij je ključnega pomena za rast Evrope. V številnih državah članicah in regijah obstaja veliko možnosti za okrepitev sodelovanja med podjetji (zlasti malimi in srednjimi podjetji), akademskimi krogi, raziskovalnimi ustanovami ter akterji iz javnega sektorja, npr. v Bolgariji, Estoniji, Latviji, Litvi in Romuniji. Javna podpora prodornim inovacijam ter ustanavljanju in širitvi podjetij z visoko rastjo, skupaj z dobrimi okvirnimi pogoji za poslovne raziskave in razvoj, ustvarja tržne priložnosti in povečuje inovacijsko zmogljivost gospodarstva.

Digitalizacija je politična prioriteta v Evropski uniji, vendar so v številnih državah članicah pravočasno potrebna dodatna prizadevanja. Digitalizacija je ključen vzvod produktivnosti, konkurenčnosti in rasti. Tradicionalni sektorji ter mala in srednja podjetja še posebej zaostajajo pri digitalni preobrazbi. EU kot celota mora ta proces pospešiti, pri tem pa je potrebna ustrezna podpora. To zahteva boljše usklajevanje politik Unije, držav članic in regionalnih politik ter združevanje javnih in zasebnih sredstev za povečanje naložb in razvoj močnejših sinergij v digitalnem gospodarstvu in družbi.

Okoljske in energetske infrastrukturne vrzeli negativno vplivajo na rast in ustvarjanje delovnih mest. Za prehod na ogljično nevtralnno, z viri gospodarno in krožno gospodarstvo ter za postopek razogljichenja, ki ga takšno gospodarstvo zahteva, so potrebne precejšnje naložbe. V več državah članicah, zlasti v Avstriji, na Cipru, v Franciji, Nemčiji, na Malti, Nizozemskem in Poljskem, so potrebna dodatna prizadevanja za doseg ciljev glede emisij toplogrednih plinov. V številnih državah članicah so potrebne tudi nadaljnje naložbe v infrastrukturo za vodo in odpadke. Z javnimi naložbami in uvedbo spodbud za dodatne zasebne naložbe bodo cilji EU na teh področjih dosegljivi. Porast krožnega gospodarstva bo zahteval tudi regionalne in lokalne javne naložbe, da se bo omogočilo preoblikovanje nekaterih proizvodnih procesov.

Potrebe po kapitalskih naložbah se razlikujejo med državami članicami. Naložbe v osnovna sredstva za povečanje proizvodnih zmogljivosti so potrebne na ravni sektorjev, regij in držav. To velja zlasti za regije, ki zaostajajo v razvoju, da lahko nadaljujejo z zmanjševanjem tega zaostanka. Poleg tega morajo napredne regije in sektorji, kot je avtomobilski sektor, pospešiti tehnološke spremembe, da bi se soočili z novimi izzivi. Na vseh področjih so še zlasti potrebne naložbe v neopredmetena sredstva, da se olajša uvedba novih tehnologij.

Več držav članic je doseglo še dodaten napredek pri krepitvi finančne stabilnosti. Sprejeti so bili zlasti ukrepi za zmanjšanje obsega slabih posojil, okrepitev nadzornih okvirov in izboljšanje insolvenčnih okvirov. Kljub njihovemu znatnemu zmanjšanju v zadnjem letu več držav članic še vedno beleži visoke ravni slabih posojil. Donosnost bank je še vedno šibka

in posledica visokega deleža nedonosnih posojil, v več primerih neustreznih poslovnih modelov, prevelikega števila bank in nestanovitnosti finančnih trgov (ki se je ponovno pojavila v prvi polovici leta 2018). Nadzor in izvrševanje okvirov za preprečevanje pranja denarja sta v več državah članicah še vedno problematična; priporočila za posamezne države v zvezi s tem so naslovljena na Bolgarijo, Dansko, Estonijo, Latvijo, Malto in Švedsko. Na Bolgarijo, Ciper, Irsko, Italijo in Portugalsko so naslovljena priporočila, naj dodatno zmanjšajo obseg slabih posojil. Bolgariji in Cipru se priporoča tudi nadaljnje ukrepanje za okrepitev nadzora nad nebančnimi finančnimi sektorji.

Razvoj na trgu stanovanjskih nepremičnin lahko vpliva na finančno stabilnost in zato je potrebno ukrepanje v nekaterih državah članicah. Stanovanjske nepremičnine so pogosto glavno sredstvo, ki ga imajo v lasti gospodinjstva, stanovanjska posojila pa predstavljajo velik delež vseh posojil v gospodarstvu. Poleg tega je pomanjkanje ustreznih in cenovno dostopnih stanovanj vse večji problem v več državah članicah. V zvezi s tem se Irski, Luksemburgu, Nizozemski, Švedski in Združenemu kraljestvu priporoča, da zmanjšajo ozka grla pri ponudbi stanovanj in odpravijo izkrivljanja na trgih stanovanjskih nepremičnin. Ker lahko visoke ravni zasebnega dolga okrepijo gibanja na stanovanjskem trgu, je zmanjšanje visoke zadolženosti gospodinjstev pomembno za finančno stabilnost. Zato se Nizozemski in Švedski priporoča, da zmanjšata davčne spodbude za zadolževanje, ki jih ustvarja zlasti davčni sistem, kot so davčne olajšave za hipotekarne obresti.

4. EVROPSKI SEMESTER: SKUPNA PRIZADEVANJA INSTITUCIJ EU IN DRŽAV ČLANIC

Države članice so zasnovale evropski semester v času gospodarske krize, da bi usklajevale svoje ekonomske politike skozi vse leto ter obravnavale svoje gospodarske in družbene izzive. Danes je evropski semester edinstvena platforma za dialog o ekonomski politiki z državami članicami EU in med njimi. Komisiji in državam članicam omogoča stalno usklajevanje prednostnih nalog ekonomske politike. Kot del okvira ekonomskega upravljanja se z evropskim semestrom spremlja, preprečuje in popravlja gospodarske trende, ki bi lahko oslabil nacionalna gospodarstva ali EU kot celoto. Komisija je v stalnem stiku z državami članicami tako na večstranski kot na dvostranski ravni, med drugim v glavnih mestih z uradniki za evropski semester.

Rezultat tega dialoga je skupna analiza Komisije in držav članic EU. Evropski svet vsako leto po razpravi z drugimi ustreznimi sestavami Sveta potrdi priporočila Komisije, ki jih nato uradno sprejme Svet ECOFIN.

Komisija je razvila orodja za pomoč državam članicam pri izvajanju priporočil za posamezne države. Podporna služba za strukturne reforme na primer državam EU pomaga pri oblikovanju in izvajanju strukturnih reform v okviru njihovih prizadevanj za ustvarjanje delovnih mest in trajnostno rast. Usklajuje in nudi prilagojeno tehnično podporo državam EU v sodelovanju z ustreznimi službami Komisije. Podpora se zagotavlja zlasti v okviru programa za podporo strukturnim reformam. Cilj je državam EU pomagati vzpostaviti učinkovitejše institucije, trdnejše okvire upravljanja in učinkovito javno upravo. Takšna podpora povečuje zmogljivost držav EU za oblikovanje in izvajanje politik, ki podpirajo ustvarjanje novih delovnih mest in trajnostno rast. Proračunski instrument za konvergenco in konkurenčnost, o katerem trenutno razpravlja Euroskupina, bi lahko zagotovil dodatne spodbude za reforme, temelji pa na predlogu Komisije za novi program za podporo reformam v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027.

Končna odgovornost za izvajanje priporočil za posamezne države je na strani držav članic.

5. NASLEDNJI KORAKI

Komisija poziva Svet, naj podpre predlagani pristop za priporočila za posamezne države za obdobje 2019–2020 in povezane sklepe v okviru Pakta za stabilnost in rast.

Države članice poziva, naj priporočila v celoti in pravočasno izvedejo v dialogu s socialnimi partnerji, organizacijami civilne družbe in drugimi deležniki na vseh ravneh. Komisija bo med celotnim procesom semestra še naprej sodelovala z državami članicami in nacionalnimi deležniki, da bi zagotovila široko angažiranost ter učinkovito spremljanje in izvajanje. Državam članicam je na voljo tudi, da jim na zahtevo pomaga pri reformah, in sicer prek podporne službe za strukturne reforme, ter organom pomaga pri čim boljši uporabi sredstev EU.

Priporočila za posamezne države v okviru evropskega semestra in analize, na podlagi katerih so ta poročila pripravljena, služijo tudi kot ustrezna analitična podlaga za načrtovanje programov skladov kohezijske politike EU v obdobju 2021–2027. Evropska komisija in države članice bi morale nadaljevati z razpravami za uspešno načrtovanje programov skladov EU v skladu z analizo in priporočili iz evropskega semestra.

TABELA 1 – PREGLED VPRAŠANJ, OBRAVNAVANIH V PRIPOROČILIH ZA POSAMEZNE DRŽAVE ZA LETO 2019

Širša kategorija	Področja politike	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	EL*	ES	FI	FR	HR	HU	IE	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	RO	SE	SI	SK	UK		
Javne finance in obdavčitev	Fiskalna politika in fiskalno upravljanje																														
	Dolgoročna javnofinančna vzdržnost, vključno s pokojninami																														
	Zmanjšanje davčne obremenitve dela																														
	Razširitev davčne osnove																														
	Zmanjšanje davčnih spodbud za zadolževanje																														
	Boj proti davčnim utajam, izboljšanje davčne uprave in preprečevanje izogibanja davkom																														
Finančni sektor	Finančne storitve																														
	Trg stanovanjskih nepremičnin																														
	Dostop do financiranja																														
	Zasebna zadolženost																														
Politike na področjih trga dela, izobraževanja in socialnih vprašanj	Delovnoppravna zakonodaja in okvir za pogodbe o zaposlitvi																														
	Nadomestila za brezposelnost																														
	Aktivne politike trga dela																														
	Spodbude za delo, ustvarjanje delovnih mest, udeležba na trgu dela																														
	Plače in določanje plač																														
	Otroško varstvo																														
	Zdravstveno varstvo in dolgotrajna oskrba																														
	Zmanjševanje revščine in socialna vključenost																														
	Izobraževanje																														
	Spretnosti in znanja ter vseživljenjsko učenje																														
Strukturne politike	Raziskave in inovacije																														
	Konkurenca in regulativni okvir																														
	Konkurenca pri storitvah																														
	Telekomunikacije, poštna storitve in lokalne javne storitve																														
	Energija, viri in podnebne spremembe																														
Promet																															
Javna uprava in poslovno okolje	Poslovno okolje																														
	Insolvenčni okvir																														
	Javna uprava																														
	Državna podjetja																														
	Civilno pravo																														
	Siva ekonomija in korupcija																														

* Ne vključuje priporočil o nadaljevanju in dokončanju reform v skladu z zavezami za obdobje po izteku programa, danimi Euroskupini 22. junija 2018.

Politike, ki jih zajemajo priporočila za posamezne države za leto 2019